

Eminentissimi Ac Reverendissimi Domini, D. Joannis Baptistæ, Cardinalis De Luca, Theatrum Veritatis Et Justitiæ, Sive Decisivi Discursus

Ad Veritatem Editi In Forensibus Controversiis, Canonicis & Civilibus, in quibus in Urbe Advocatus, pro una partium scripsit, vel Consultus respondit ; Cum Indicibus Argumentorum, Causarum ac Rerum luculentissimis. Opus Tam Judicibus, Quam Causarum Patronis, atque omnibus in utroque Foro ...

Pars Prima. De Ivrisdictione Et Foro Competenti. Pars Secunda. De Præeinentiis & Præcedentiis

Luca, Giovanni Battista de

Coloniae Agrippinae, 1691

Disc. XXXIV. Romana jurisdictionis, seu tituli Cardinalitii. De jurisdictione Cardinalium in Ecclesiis suorum titularum, quid importet, & quantum se extendat, præsertim verò in illis, in quibus ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74087](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74087)

hujusmodi usus in Ecclesia est introductus tanquam de ipsius curæ appenditiis.

Et licet agentes pro altera parte satis insisterent in eo, quod sæpius campanæ pullentur occasione peculiarium solemnitarum, & occasionum ipsius sanctæ cappellæ, nihilominus id contingit per accidens, ac minus frequenter, ideoque actio metienda est à prædominanti, seu ab illis, quæ frequentius accidunt, nam quandoque etiam campanæ pullantur in adventu alicujus Magnatis, sive in signum lætitiæ, seu pro repellendis tempestatibus, & aliquando etiam ad assumenda arma, ad occurrendum incendio, ad convocandum populum ad concilium cum similibus, Sed id per accidens, quia principaliter deserviunt pro convocatione ad divina.

Atque circa istum quoque punctum adducebam idem exemplum Basilicæ S. Mariæ Majoris, cujus campanæ frequenter deserviunt etiam pro servitio dictarum duarum capellarum exemptarum, præsertim Paulinæ ob litanias, quæ singulis Sabbatis in eadem cantantur, ac etiam ob solemnitates in singulis B. Mariæ festivitibus, Non inde tamen sequitur, campanile, campanas, & campanarios venire sub earumdem capellarum exemptione, & jurisdictione, cum similibus; Et secundum præmissa in omnibus resolutum fuit, licet ex congruentia data esset resolutio circa duos punctos capellanorum, & campanarii, Et quoad milites in concernentibus curam animarum & spiritualia, remissa fuerit decisio Sac. Congregationi Concilii, attento quod ibidem hic punctus reperiebatur aliàs introductus. Adhuc tamen juxta dictum votum Cardinalis Paulatii processum fuit, quoniam hæc videtur veritas irrefragabilis, Ob subsecutam tamen intra satis brevem terminum mortem Episcopi, hanc litem nervosè sustinentis, incertum est, qualem executionem istæ resolutiones habeant.

R O M A N A
JURISDICTIONIS
S E U
TITULI CARDINALITII
P R O
CARDINALI DE ALBICIS,
C U M
P. GENERALI ORDINIS
S E R V O R U M.

*Casus disputatus in Congregatione particulari deputata, & resolutus;
ut infra.*

De jurisdictione Cardinalium in Ecclesiis suorum titularum, quid importet, & quantum se extendat, præsertim verò in aliis, in quibus adsunt Regulares, An cum istis aliquam habeant jurisdictionem, & qualem; Et aliqua de exemptione Regularium remissivè.

S V M M A R I U M.

- 1 **D**e titulis Cardinalium distinctione.
- 2 Formula collationis tituli Cardinalitii.
- 3 Casus controversæ.
- 4 De origine, & introductione titulum Cardinalium, & Cardinalium jurisdictione remissivè.
- 5 De exemptione Regularium remissivè, & num. 7.
- 6 Distinguntur puncti, seu inspectiones controversæ.
- 7 De eadem exemptione Regularium, de qua num. 5.
- 8 An sit differentia inter jurisdictionem Episcopalem, & quasi Episcopalem.
- 9 De pluribus speciebus Prælatorum habentium jurisdictionem spirituales.
- 10 Vicarius Urbis representans Papam tanquam Episcopum, seu Ordinarium loci, dicitur habere jurisdictionem quasi Episcopalem.
- 11 Quod Cardinales in titulis habeant jurisdictionem Episcopalem.
- 12 Quid sit jurisdictio quasi Episcopalis.
- 13 Quomodo intelligendi sint, volentes Cardinales in titulis esse deputatos tanquam parochos.
- 14 Cardinales sunt pars corporis Ecclesiæ universalis, ejusque Capitulum.
- 15 De rationibus, ob quas Cardinales in eorum titulis, non tanquam simplices rectores, & parochi, sed tanquam Prælati, & Episcopi censeri debeant.
- 16 Quod tituli constituent territorium separatim.
- 17 An Vicarius Urbis in dictis titulis habeat jurisdictionem.
- 18 An que disponuntur per Sac. Concil. Trident. sess. 24. de reform. cap. 6. de Ordinariis, locum habeant in Cardinalibus in eorum titulis, quoad facultatem dispensandi, & absolvendi.
- 19 De comparabili concursu exemptionis Generalis Regularium eorumque subjectionis Cardinali titulari, vel alteri Prælato.
- 20 De consuetudine relata in cap. 7. de cappell. Monach., ut Monasterii non sit subiectum titulo.
- 21 De præscriptione in hac materia remissivè.
- 22 De immutatione status Ecclesiæ, ex quibus inducatur.
- 23 In gratia de suinatura præjudicialibus necessaria non est derogatio juris tertii.
- 24 Clausula sine præjudicio intelligitur compatibiliter, & in aliis quàm in expressis.
- 25 Ubi Ecclesia regularis confertur Prælato seculari, confertur iste deputatus. Abbas seu superior regularis.
- 26 Resolutio causæ cum reservatis.
- 27 Davi potest cumulativus concursus plurium superiorum, & quomodo.
- 28 Consuetudo & præscriptio differunt inter se & quomodo.
- 29 Per quos consuetudo induci potest.
- 30 De requisitis præscriptionis in jurisdictione, aliisq; juribus incorporalibus.

D I S C. XXXIV.

Ecclesiam Parochialem S. Mariæ in via per Cardinalem S. Marcelli, uni clerico sæculari in titulum provideri solitam, tunc per resignationem vacantem, Leo Decimus de anno 1519. cum omnibus ejus bonis, redditibus, juribus, & per-

pertinentiis, concessit Ordini Servorum, cum facultate construendi domum, seu Conventum, ac exercendi curam eidem Ecclesie annexam per unum Religiosum ab ipsius Conventus Priore seu alio Superiore deputandum; De Anno vero 1551. *Titulus III.* eandem Ecclesiam in titulum Cardinalitium erexit, quamvis usque ad præsens hujusmodi erectionis literæ non habeantur; Cùmque de Anno 1587. *Sixtus V.* per ejus *Constitutionem 55.* numerum Cardinalium præfinit, distinguendo singulos Ordines, non adessent autem tot Ecclesiæ seu tituli, plures alias in titulum Cardinalitium erexit; Undè propterea in eadem Constitutione §. 2. tres distinguantur hujusmodi Ecclesiarum Titularium species, Una est antiquarum, quæ ab initio hujusmodi prærogativam habuerunt, Altera earum, quæ moderiori tempore per prædecessores Pontifices erectæ fuerunt, & inter istas enumeratur præsens Ecclesia S. Mariæ in Via, Et tertia est illarum, quæ tunc de novo erectæ fuerunt. Per quam Constitutionem expressè determinatur, in hujusmodi Ecclesiis in futurum dandam esse veram vacationem, & successivè veram collationem in titulum, quibus cumque Constitutionibus, consuetudinibus, concessionibus vel aliis in contrarium non obstantibus, nihil statuendo de Regularibus eidem Ecclesiis sive antiquis, sive modernis inservientibus, ibique Monasterium seu Conventum annexum habentibus.

Cùm autem *Cardinalis de Albicis per Innocentium X.* de dicta Ecclesia S. Mariæ in via in titulum provivus esset, *illius curam (per verba præcisæ) regimen, & administrationem in spiritualibus, & temporalibus plenariè committendo, ita ut eam regere, & gubernare valeat, prout alii Presbyteri Cardinales, qui illi pro tempore præfuerunt, eandem Ecclesiam regere & gubernare potuerunt, seu etiam debuerunt, mandando Superiori, & Conventui dictæ Ecclesie, aliisque illius ratione sibi subditis personis, ut ei pareant, & obediant, &c.* Proindeque Cardinalis prædictus, ab aliquibus forsandictorum Religiosorum parùm discretis actibus provocatus, Vicarium ejusdem Ordinis pro exercitio curæ animarum, necnon Sacristam, chori Vicarium & aliosque ministros, quoad Ecclesiam, cultum & servitium deputare vellet, aliosque actus jurisdictionales exercere, qui in propria Ecclesia Prælati habenti spirituales, & quasi Episcopalem jurisdictionem competunt, acriter verò se opposuerunt dicti Religiosi, eorumque Generalis aliique Superiores.

Hinc orta controversia, & deputata per Sanctissimum particulari Congreg. plurium Prælatorum, Item Cardinalis, non magis purpura, quàm legall facultate, ac omnigena eruditione Eminentissimus, causam nedùm propriam sed totius S. Collegii tueri profitendo, duas edidit doctas, & elaboratas disceptationes, Unam scilicet continentem suæ prætensionis fundamenta, Alteram verò responsivam dictorum Regularium juribus & motivis per plures scribentes deductis, in quarum prima, prævia etymologia ac significatione *Tituli*, eruditè probat originem, & introductionem hujusmodi Titulorum Cardinalitiorum, probando etiam jurisdictionem, & prærogativas Cardinalibus in eorum Titulis competentes, ac enumerando singulos actus jurisdictionales seu præminentiales, quos exercere possunt etiam cum Regularibus ibi residentibus, aliaque etiam ibi insinuando circa residentiam obligationem ipsis Cardinalibus incumbentem.

In altera verò divisa in undecim quæstiones, principaliter insisit super jurisdictione in Regulares, quamvis privilegia exemptiva à quorumcumque Ordinariorum Jurisdictione & superioritate habentes, satis doctè & eruditè tractando hunc punctum exemptionis Regularium, de quo etiam aliquantulum & summam habetur actum in *Colomenf. Monasterii S. Cornelii, disc. 28.* An scilicet dicta exemptio esset antiqua & generalis usque à temporibus Divi Gregorii, vel potius moderna & particularis singulis Religionibus vel Monasteriis per diversos Pontifices, diversis temporibus, & sub diversa forma concessa.

Quia verò idem Cardinalis, quamvis præter necessitatem, Me quoque ad dictæ causæ defensionem assumpsit, Idcirco in disputationibus desuper habitis, non ut aliquid à tanto virò deductis superadderem, sed ut proprio muneri satisfacerem, aliquas particulares ponderationes ad rem stringentes in pluribus informationibus deduxi, ponderatisq; copiosè deductis hincindè, præsertim circa duas quæstiones generales, super quibus nimium elaboratum fuit, Una scilicet super genericæ Regularium exemptione ac origine, & altera super qualitate jurisdictionis Cardinalium in eorum Titulis, an scilicet esset Episcopalis, ut insisteret Cardinalis, vel solum quasi Episcopalis, ut insisteret Regulares, ac scribentes pro eis.

Mihi hujusmodi magni labores super his quæstionibus generalibus habiti videbantur fortè præter causæ necessitatem, quoniam admittitur etiam genericæ exemptione Regularium, eo modo quo ipsi eam asserbant, nil referre videbatur ad casum; Prout etiam nullius effectus vel momenti videbatur altera quæstio, an jurisdictione Cardinalium in eorum Titulis dicenda esset Episcopalis, vel quasi Episcopalis, quia quoad effectum isti termini videntur synonymi sonantes in idem; Undè pro meo iudicio controversiæ punctus residere videbatur in distinctione actuum particularium, qua distinctione mediante, exemptio Regularium compatibilis remanet cum jurisdictione & prærogativis Cardinalis Titularis.

Quare pro clariori resolutione meliusque veritate indaganda, distinguebam præsentem controversiam in quatuor inspectiones; Unam scilicet jam dictam genericam super Regularium exemptione à jurisdictione Ordinariorum, seu aliorum Prælatorum, spirituales ac Episcopalem jurisdictionem habentium; Alteram super altera pariter genericæ superius insinuata quæstione qualitatibus jurisdictionis Cardinalium in eorum Titulis, an scilicet illa dicenda esset Episcopalis vel quasi, & qualis esset hujusmodi adeò agitata quæstionis effectus; Tertiam super compatibili concursu dictæ exemptionis Regularium, sive esset uno, sive altero modo, cum jurisdictione Cardinalis Titularis, sive uno, sive altero pariter modo esset, spectatis solum effectibus compatilibus exindè resultantibus, ita ut conciliativæ distinctioni locus esset, dictas genericas quæstiones dirimenti, seu eas inanes reddenti; Et quartam demùm, posito dicto compatibili concursu de jure; An obstaret contraria consuetudo seu præscriptio respectu omnium Regularium in hujusmodi Titulis Cardinalitibus existentium, sive aliquod jus particulare istis Religiosis competeret in hac Ecclesia, ob dictam concessionem *Leonis Decimi.*

Super prima habui Me in omnibus relativè ad deducta per eundem Cardinalem in dictis disceptationibus,

tionibus, præsertim secunda Credebam verò, etiam cum sensu veritatis, probabiliorem esse opinionem ab eodem Cardinali probatam super ineffectuatione dictæ generalis exemptionis resultantis à Synodo celebrata de Anno 601. sub Divo Greg. ut habetur superius insinuatum in Colonien. disc. 28. & latius in utraque disceptatione prædictis in calce hujus tit. impressis.

Quo verò ad secundam, an scilicet jurisdictio, Cardinalium in eorum titulis dicenda esset Episcopalis vel quasi, in quo multum elaboratum fuit, Ponderando præsertim, ex una parte *Constitutionem V. Pauli Quarti*, in qua ea dicitur Episcopalis, & ex altera *dictam Constitutionem 55. Sixti V.* in qua dicitur quasi Episcopalis, cum aliis, quæ super uno vel altero termino copiosè hinc inde collecta fuerunt, mihi videbatur esse inanem laborem, quoniam isti termini videntur synonymi, permiscuè per DD. adhiberi soliti, juxta magis propriam, vel impropriam loquendi formulam, quoad effectum autem idem importantes.

Ad quod dignoscendum distinguebam illas tres species Prælatorum Ecclesiasticam & spiritualem jurisdictionem habentium, quæ habentur deductæ in *Toletana jurisdictionis supra hoc eodem titul. disc. 1.* Quarum prima est Episcoporum in propriis Diocæsihus tanquam in territoriis Cathedralium omnimodam jurisdictionem spiritualem habentium, quæ proinde Episcopalis dicitur, quia verè & de factò sunt Episcopi habentes etiam ea quæ sunt ordinis.

Alteræ est Prælatorum cum vero territorio separato, & Nullius, in quo, independentè à quocumque Ordinario, omnimodam, habent jurisdictionem spiritualem, ac legem Diocæsanam, eodem modo quo Episcopi, sed quia non habent Ordinem Episcopalem, & consequenter carent exercitio eorum, quæ sunt dicti Ordinis, quamvis habitu ea obtineant, & aliis committant, concedendo dimissoriales ad Ordines suscipiendos ab aliquo Episcopo, idcirco potest etiam hæc jurisdictio dici Episcopalis, sed in magis propria loquutione, dicenda est quasi Episcopalis, ad differentiam eorum, qui verè & de factò sunt Episcopi.

Tertia verò species est Prælatorum, aliquam jurisdictionem in aliena Diocæsi & sub Ordinario habentium, quibus, nec unum, nec alterum jurisdictionis Episcopalis vel quasi Episcopalis vocabulum convenit, Ideoque quoad illos de secunda specie, non ex eo quod dicitur jurisdictio quasi Episcopalis, sequitur eam non esse plenam & omnimodam, quia stant simul eam esse talem, sed ita melius nuncupari ad differentiam eorum, qui sunt Episcopi ut supra.

Quod bene probatur ex decisione in *Romana hereditatis 28. Aprilis 1659. coram Meltio §. neque ex eo. impress. apud Bonden. collect. dec. 62. ubi agendo de Cardinali Vicario Urbis, firmatur eundem Ordinarium, utpotè repræsentantem personam Papæ, non tanquam Papæ, sed tanquam Episcopi Urbis cum plena jurisdict. Episcopali, & lege Diocæsanâ, & tamen ejus jurisdictio dicitur quasi Episcopalis, gratia melioris loquutionis, quia verè non est ipse Episcopus. Undè propterea dicebam, nullam in hoc adesse discrepantiam inter dictas Constitutiones Pauli IV. & Sixti V. quarum unah anc jurisdictionem dicit Episcopalem, & altera quasi Episcopalem, quoniam isti sunt termini synonymi, quibus DD. permiscuè utuntur, atque moderniori tempore ob dictam differentiam, gratia melioris eloquutionis ita melius dd. species contradistinguuntur.*

Et quod Cardinales habeant in suis titulis jus Episcopale dicunt Joannes Monachus in cap. unico de majoritate & obedientia in 6. ubi quod Bonifacius VIII. ita sibi respondit, & ibidem Joannes Andr. num. 3. Joannes de Imola in Clement. ne Roman. num. 23. Romanus in sermone post consilia num. 19. Jacobat. de Concil. lib. 2. art. 2. num. 71. Alban. de Cardina. quest. 46. Mandos. ad reg. 7. quest. 2. num. finali, Tuscus litera C. conclus. 100. n. 49. Fagnan. in dicto cap. 1. de majoritate & obedientia num. 15. & ceteri collecti in dicta prima discept. num. 31. & 34.

Et quod habeant jus quasi Episcopale Cardinales in Clement. ne Roman., Probos in addit ad Monacum in cap. unico de majoritate & obedientia in 6. num. 3. Idem Fagnan. in cap. cum contingat num. 9. de arate & qualitate & ceteri, qui omnes idem dicere volunt, dictis que terminis promiscuè utuntur, quia in effectum sunt synonymi.

Neque exaudiendi videntur illi, qui rerum solam corticem penetrantes, immorantur in antiquis chronicis, vel traditionibus probantibus, Cardinales in eorum titulis exprimeva institutione deputatos fuisse tanquam Parochos ad ministranda Sacramenta, & mortuos sepeliendos, ut scribentes pro dictis Regularibus cum magno apparatu, aliqua eruditionis affectata ostentatione probare conabantur, quoniam istæ sunt antiquariorum piæ meditationes, rectè procedentes in Ecclesia primitiva, quando, licet Papa habitualiter eandem haberet jurisdictionem per universum Orbem, quam nunc habet, de factò tamen ob infidelium impedimenta gerebat partes solius Episc. Urbis vel parum plus, & non habebat illam administrationem, ad quam oporteret habere coadjutores Cardinales, qui proinde solum Clerum Urbis ejusque Parochos tunc constituere & repræsentare videbantur.

Post Ecclesiæ autem tranquillitatem, liberumque Pontificiæ potestatis exercitium, cum Cardinales per summum Pontificem assumpti fuerint ad administrationem Ecclesiæ universalis, Undè propterea dicuntur pars & membra dictæ Ecclesiæ Universalis, unum corpus cum ipso summo Pontifice constituentes, tanquam Capitulum Ecclesiæ Catholice Romanæ ex bene deductis in materia per Lotter. de beneficiis lib. 1. quest. 8. ex num. 34. ad finem, & clarè probat ead. Constitut. 55. Sixti V. §. 2. Hinc sequitur, deferendum esse dictis & aliis Canonistis juxta hæc tempora ac statum rectius loquentibus, non autem antiquariis, vel aliquibus Moralibus, qui in sancta simplicitate, cum eis pertransire solent.

Ex ista siquidem status rerum immutatione, hujusque Cardinalitæ Dignitatis augmento, duas vias rationes resultare dicebam exclusivas hujusmodi assumpti, Unam quod profus improprium esset, ut ii, qui sunt Papæ primarii Senatores, ac membra corporis Ecclesiæ Universalis, jure simplicium Parochorum seu Plebanorum censerentur, Et alteram, quod capiendò personam Papæ reduplicativè tanquam Episcopi Urbis repræsentantem ab ejus Vicario juxta distinctionem, de qua in dicta Romana hereditatis 28. Aprilis 1659. coram Meltio & infra hoc lib. sub titul. de præmissis in Urbinaten. juris Metropolitici disc. 1. & alibi, Exinde resultat, istam personam esse subiectam alteri personæ in eodem Papa concurrenti summi Pontificis & Episcopi Ecclesiæ universalis, & consequenter cum dicta prima persona ita intellectualiter distincta,

16 **2a**, & de facto representata in Vicario Urbis, aliquam habeat subjectionem, vel subordinationem Collegio Cardinalium tanquam Capitulo Ecclesie universalis, atque istius unum corpus cum ipso Pontifice efformant; Hinc proinde incongruit, ut ipsi censeantur debere in istis Ecclesiis tanquam simplices Rectores & Parochi Urbis, subiecti illi Ordinario loci, qui ut sup. est eorum subditus & subordinatus, Sed potius dicendum est, ut quidquid sit de prima introductione, Postquam tamen hæc Dignitas aded crevit ratione participationis in administratione Ecclesie Universalis, ob quæ habent præminentiam supra Episcopos, Archiepiscopos, & Patriarchas ex deductis per *Loiter. dicta quæst. 3.* Ista Ecclesie sibi assignata fuerint tanquam singulorum particulares Dioceses cum territorio separato à Diocesi Urbis, juxta eam impropiam & intellectualem separationem, quæ data etiam undique circumdatione ab eodem territorio habetur *dec. 373. par. 11. recent.* de qua supra in *Marsicana disc. 18.* ac etiam supra in *Lauretana disc. preced.* & proximè infra in *Roman. Cappella seu præminentiarum disc. sequenti*, Ut de facto docet etiam praxis, quoniam Cardinales in eorum Titulis habent baldacchinum erectum, sedentes sub throno, etiam cum circulo & subordinata assistentia Episcoporum, Archiepiscoporum, ac Patriarcharum, solemnem benedictionem populo impartientes, aliaque pontificalia munia gerentes; Et comprobatur etiam ipsa Constitutio *55. d. xxi V.* ubi quod istæ Ecclesie sunt quasi quædam Dioceses, Quod etiam antiquitus habetur in legenda Sancti Marcelli 15. Januarii, quod 25. titulos in Urbe instituit, quasi Dioceses quasdam ad baptismum, penitentiam & Martyrum sepulturam, undè prodit dictum errorem assumptum, quod Cardinales in titulis facerent figuram Parochorum pro sepultura mortuorum, Baptismo & aliis Sacramentis ministrandis. Ad quod bene conferunt ea quæ habentur in *di. Ela Romana Cappella disc. seq.* ubi quod sunt plus titulares in titulis quam Archipresbyteri Basilicarum vel Cardinales Protectores cappellarum, ergò prorsus fabulosum est dictum assumptum.

17 Quodque Cardinales in eorum titulis sunt independentes ab Episcopo Urbis representato in Vicario Papæ, qui in dictis titulis ac Clericis ejus inservientibus nullam habeat jurisdictionem, firmant in specie *Zabarella in dicta clement. ne Romani 5. ir. num. 8. ubi num. 4.* quod tituli Cardinalium comparantur Ecclesiis Episcopalibus, quod etiam dicit *Probus ad Joannem Monachum in dicto cap. unico de majoritate & obedientia num. 3.* Et de non subjectione Vicario *Villadieg. de Cardinalibus num. 7. Manfred. de Card. dec. 106. Paris de resign. lib. 7. q. 12. Barbof. de univers. jur. Eccl. lib. 1. c. 4. n. 37. Fagnan. in c. his quæ de maior. & obed.* Atque in puncto juris evidentè probant rationes, de quibus supra, Quamvis fortè praxis de facto sit in contrarium, si non respectu ipsarum Ecclesiarum materialium, respectu tamen earundem Cleri, & populi, de qua praxi testatur *Cobel. de notitia Cardinalium cap. 55.* quia fortè idem Papa non tanquam Episcopus Urbis, sed tanquam Papa pro meliori regimine, ac ad evitandam tantam jurisdictionum scissuram, & varietatem ita velit.

18 Magnum fundamentum in contrarium constituebatur in auctoritate *Bellarmin. Toleti, Baldelli,* aliorumque Moralium, qui agentes de facultate per *S. Concil. Trid. sess. 24. de reformat. c. 6.* absolvendi ab hæresi ac dispensandi ab irregularitate Ordinis locorum concessa, disputant, an illa compe-

19 tat, Cardinalibus in eorum Titulis, & concludunt negativè, freti præsertim declaratione *Grego. XIII.* contra Cardinales, ex eo quod non essent verè Episcopi, & de qua quæstione habetur apud *Fagnan. in dicto cap. 1. de maiora. & obed. num. 16.* & plenius in *c. ne pro dilatione n. 42. de penit. & remiss.*

Verùm reflectendo etiam ad veritatem, videbatur leve fundamentum, Tum quia neque extræ quæstionem est, An hæc facultas hodie competat omnibus Prælati inferioribus, quamvis essent locorum Ordinarii si non sunt Episcopi, cum plerique dubitent illam sublatam esse per Bullam Cœnæ, quamvis in contrarium sit magis communis, ex plenè collectis hinc inde per *Barbof. ad idem Concil. sess. 24. c. 6. num. 52.* Tum etiam quia stant benè simul, dictum Pontificem tanquam Pontificem, non autem tanquam Ordinarium Urbis, ad tollendas confusiones, & ne tot in faciem Pontificis adessent dispensatores, ob hanc pericularem rationem in aliis locorum Ordinariis non militantem, ita statuisse in isto casu, Non inde tamen inferri potest in reliquis sublatam esse plenam jurisdictionem aliàs competentem, quoniam etiam ipsorummet Ordinariorum jurisdicção per Apostolicas Constitutiones in aliquibus casibus limitata est, ea in reliquis firma remanente.

Positis verò generaliter & indefinitè Cardinalium jurisdictione & præminentia in eorum Titulis, tam ex præmissis, quam ex latius deductis per ipsum *Cardinal. de Albicis* in utraq; disceptatione; Quatenus pertinet ad tertiam inspectionem, dicebam, quod ubi etiam juxta sensum Regularium, admittenda esset eorum generica exemptio usque à temporibus *Divi Gregorii* ut supra initium habens, sive quocumque alio modo per eos volita; Adhuc tamen compatibilis est ejus concursus cum subjectione particulari illorum Regularium, qui Ecclesiarum Titularium servitio se addicunt, in iis quæ ipsarum Ecclesiarum cultum & servitium seu exercitium curæ illis annexæ, aut administrationem Sacramentorum in eis faciendam concernunt, Ideoque possunt simul stare, aliquod personarum genus esse universaliter exemptum, atque habere proprium Superiorem & Prælatum, & tamen in certis casibus seu ad certos effectus Ordinario loci seu alteri Prælato subjacere, Ut generaliter habemus de Regularibus aliisque exemptis exercentibus curam animarum & Sacramenta ministrantibus, quod in istis subjacent Ordinario ad textum in *c. per exemptiones de privil. in Sexto* cum ibi notatis, ac aliis ibi plenius deductis in *dicta Faventina disc. 4.* & in aliis, & specialiter habetur in *Lauretana disc. preced.* ubi de Canonicis ac Beneficiatis & Clericis Ecclesie Cathedralis Lauretanæ generaliter exemptis à jurisdictione Cardinalis Protectoris Almæ Domus, ac habentibus Episcopum in proprium Prælatum & Superiorem, & tamen in iis, quæ concernunt dictæ Almæ Domus ejusque sacræ Cappellæ servitium subjacent Cardinali Protectori compatibiliter cum Episcopo.

Ac etiam de ipsismet Regularibus habetur supra in *Fanen. ac in Surrentina ibidem enunciata, disc. 30.* Et congruunt quæ habentur de duabus Cappellis in Basilica Sanctæ Mariæ Majoris *discurs. sequenti*, ac firmata in *Cesar. august. Cathedralitatis 6. Martii 1656.* coram Bichio, de qua causa habetur hoc eod. *lib. sub tit. de præminentia, disc. 3. & sequenti.* ubi quod stant benè simul Canonicos Ecclesie S. Mariæ del pilar. esse Regulares, ac omnimodè exemptos ab Archiepiscopo, tanquam Ordinario, eum proprio Prælato privativè, & tamen eosdem in iis quæ

quæ concernunt Ecclesiam Cathedralē ac jura Cathedralia, esse subditos Archiepiscopi ejusque membra, cum similibus.

Et cum hac distinctione dicebam cessare omnes supradictas quæstiones, super quibus proinde fortè necessarius non videbatur tantus labor hinc inde adhibitus, quoniam stant benè simul, dictos Regulares in Conventu & alibi, atque in concernentibus disciplinam regularem aliasque causas indifferentes esse plenariè exemptos, nullamque subjectionem habere Cardinali Titulari, Et tamen esse subditos in concernentibus servitium & cultum suæ Ecclesiæ, quoniam in istis, ex rationibus, de quibus infra in proximè sequenti inspectione, omninò implicat Superiorem Regularem habere jurisdictionem privativè ad ipsum Cardinalem, & ab eo independentem.

Demùm quoad quartam & ultimam inspectionem tria erant Regularium fundamenta, ex quibus credebant eorum jura esse in tuto, Primò per consuetudinem Urbis relata in *cap. dilectus de capellis Monachorum*, ubi literaliter dicitur, & generaliter servetur in Vrbe, ut nullum Monasterium titulo sit subjectum, dum incongruum videtur, ut Regulares sæcularibus supponantur; Secundò in contraria observantia, quæ stante tam longo temporis decursu dici etiam potest prescriptiva, cum tamen ea sufficere videretur tanquam interpretativa, dum ex præmissis negari non potest calum saltem esse dubiù, in quo termini interpretationis intrent; Et clarius stantibus illis verbis literarum Apostolicarum super d. tituli collatione, prout alii Cardinali, qui pro tempore præserunt, eandem Ecclesiam regere & gubernare potuerunt, &c. Quasi quod Papæ intentio fuerit non alterandi solitù; Et tertiò quod quicquid esset de aliis Regularibus aliorum Titulorum, attamen respectu istius Ecclesiæ, suffragabantur literæ Leonis X. amplissimè illam concedentes huic Religioni, cum juribus, jurisdictionibus, & pertinentiis universis, & specialiter cum facultate exercendi curam eidem Ecclesiæ annexam per unum Vicarium Regularem ab ipso Regulari Superiore deputandum.

His tamen non obstantibus, reflectendo etiam ad veritatem, mihi videbatur cum dicto compatibili concursu exemptionis, & subjectionis respectivè, dictaque distinctione retenta, pro Cardinali Titulari probabilius respondendum esse, singula siquidem fundamenta expendendo.

Quatenus pertinet ad primum deductum ex dicto *cap. 2. de Capellis Monachorum*, ultra plures responsiones, quæ doctè & elaboratè dantur in utraque disceptatione ipsius Cardinalis in propria causa scribentis, in prima scilicet ex num. 105. & sequent. & in secunda, in quarta quæst. Mihi videbatur difficultatem de plano tolli cum dicta conciliatione, quod scilicet jurisdictio non prætendatur in Monasterio, de quo loquitur textus, minusque ea prætendatur in personis Regularium in universum, sed solum accidentaliter, quatenus agatur de Ecclesiæ cultu, & exercitio curæ ac administratione Sacramentorum & divinorum in ea faciendæ, Et sic de illa subjectione, quam famuli alienius servitio addicti, in concernentibus ipsum famulatum habent erga Dominum, remanentes in reliquis in eorum naturali libertate ac sub jurisdictione & superioritate ejus, qui universi populi Rectores est, juxta casum de quo in *Laurentana dis. præced. illasque obedientiæ species quæ habentur exemplificatè supra in Faventina dis. 4.*

Alterum fundamentum observantia seu præscriptionis tollitur ex multis responsionibus datis in dicta prima disceptatione, 89. & sequent. & in secunda quæst. 5. Et quidem stante præsertim incompatibilitate, de qua proximè infra, atque procedendo cum supradicta conciliativa distinctione, istud motivum mihi videbatur fabulosum, nullo discursu dignum, Potissimè quia in dictis literis collationis Tituli, non dicitur prout prædecessores Cardinales servarunt, sed dicitur, prout illi potuerunt & debuerunt, undè propterea in his materiis præsertim facultatis, Prædecessorum negligentia, vel conniventia nunquam apta est ad legitimam Præscriptionem in præjudicium successorum jure proprio venientium, non docto maxime de contradictione cum subsequuta patientia, quæ in incorporabilibus stat loco possessionis, Et sic ex pluribus istud motivum videbatur contemptibile, de quo etiam habetur infra.

Alia verò consideratione dignum videbatur tertium fundamentum deductum ex literis Leonis, ad quas congregatio deputata in primo congressu, & post datam dictam primam disceptationem restrinxit difficultatem, stante potissimum præservativa juris seu præjudicii tertii contenta in d. *Constitutione 35. Sixti. V. §. 10.* ubi quod nihil alieni juris detractum aut immutatum exinde censeri debeat, & quæ præservativa in Papalibus provisionibus censetur semper inesse ob regulam de jure tertio quæstio non tollent. multo magis ubi expressè accedit.

Verùm neque hæc obstare credebam, cum dicta præservativa rectè operativa remaneret in suis casibus, & compatibiliter juxta dictam distinctionem, cum qua omnia contraria rectè invicem conciliari videntur.

Cum enim per dictam *Constitutionem Sixtinam §. 6.* expressè inducta sit vera hujusmodi Ecclesiarum vacatio cum vera provisione in titulum, id implicat cum priori statu unionis seu concessionis ejusdem Ecclesiæ, quæ per Leonem, immutato priori statu collativo, huic Religioni facta fuit; Retentis enim terminis hujus Leonina concessionis, vel Ecclesiæ nullum habet sponsum, & Rectorem, utpotè effecta de dominio Religionis, ejusque prædium, vel ipsius Rector, caput, & sponsum, est ipse Regularis Prælati pro tempore deputatus; Atenta verò dicta *Constitutione Sixtina*, sine dubio ejusdem Ecclesiæ Rector, sponsum, & caput, est Cardinalis Titularis, Undè propterea duæ manifestæ implicantiæ ita concurrerent, Una dandi veram vocationem, & respectivè provisionem in titulum sæcularem de Ecclesiæ regulari & subjectivè concessa ipsi Religioni juxta notas & receptas propositiones beneficiales; Et altera dandi duplicatum monstrum, duorum scilicet caput in eodem corpore, sed duorum virorum unius mulieris, Sive dare duas in eodem indivisibili subiecto naturas diversas, immò contrarias, sæcularem & Regularem, quæ omnia in jure damnata sunt ac repugnant principiis ex frequenter supra deductis in *Toletana dis. 1.* & in aliis, ac etiam infra sub titulo de præminentis in *Cesaravugusti Cathedraliatis dis. 3. cum segg.* & alibi, cum sint principia hodie satis vulgaria; Dari enim possunt in una Ecclesiâ istæ duæ diversæ naturæ in diversis locis, puta in Ecclesiâ sæculari cappella seu beneficium regulare vel contrà, seu, ut est in Basilica Sanctæ Mariæ Majoris plura capita, Archipresbyter nempe in Ecclesiâ & duo

duo Protectores in duabus respectivè cappellis cum similibus ut supra, non autem in uno eodemque corpore individuo quod implicat.

Et ideo per hujus Ecclesie erectionem in Titulum Cardinalitium & successivè collativum ac vacationi subiectum, tanquam per antecedens necessarium, supponenda est prioris status incompatibilis omnimoda immutatio ut *dec. 313. & 455. par. 4. recent.* & in aliis, nil obstante utraque juris alieni explicita & implicita præservativa ut supra.

Quatenus enim pertinet ad implicitam resultantem à *Regula de jure tertii questio non tollen. receptum* est in hujusmodi gratis seu provisionibus de sui natura præjudicialibus, ac perneceffe importantibus dismembrationem seu innovationem prioris status, necessariam non esse mentionem vel derogationem juris tertii ad *text. in cap. cum olim de privil. cum notatis per Canonistas communiter ibidem, & in c. cum inferior de maioriore & obedientia Gonzal. ad reg. 8. glos. 36. n. 50. Gratian. discept. 458. num. 10. & sequen. dicta decessif. 313. nu. 4. & sequen. par. 4. rec. & passim, ac habetur in Messanen. erectionis Collegiata & in aliis hoc eodem lib. sub tit. de præminentis.*

Et quoad explicitam, est pariter receptum, illam intelligendam esse compatibiliter & in aliis quam in expressis, ac iis, quæ de natura actus sunt perneceffe præjudicialia juxta *conf. Oldrad. 330. in fine Seraph. dec. 1445. cum aliis per Barbof. dict. 157. Ad den. ad Buratt. dec. 576. num. 13. & Ad den. de c. 2. num. 286. & sequen. par. 3. recent.*

Clarius verò ad ad evidentiam in eadem *Sixtina Constitutione* expressè derogatur quibuscumque in contrarium facientibus, cassando & annullando quascumque concessionem & assignationem, quamvis consistorialiter factas, undè propterea cessare videbatur omnis dubitatio, præsertim quia dicta præservativa generalis ubi intelligenda solum esset discretivè, & congrua congruis referendo in illis scilicet casibus vel Ecclesiis, in quibus compatibiliter operativa remanere potest absque necessitate, quod in singulis quibusque suam faceret operationem, adhuc aderat in particulari respectu istius Ecclesie, Tam pro domibus, vineis, prædiis & redditibus per *Leonem* concessis remanentibus penes eodem Regulares, Quam etiam circa necessarium famulatum, quod scilicet Cardinalis Titularis prohibere non posset ipsis Regularibus dictæ Ecclesie cultum & servitium, ac etiam curæ exercitium, & Sacramentorum administrationem, neque pro istis inducere posset diversos ministros, tanquam per speciem, ut dictum est, necessarii & privati famulatus, sed istius terminis retentis, & cum ea subiectione, quam ut supra, famulus in concernentibus ipsum famulatum pati tenetur erga dominum, cum alias ex præmissis dicta Ecclesia ita secularizata esset, prioremque statum regularem per neceffe immutasset.

Ponderabam ulterius, quod ubi etiam dicta implicita secularizatio, sive status, immutatio contoverteretur, adhuc idem resultaret effectus, quinimò Cardinali Titulari magis proficiuus & pinguior; Ubi enim Prælati secularis alicui Monasterio seu Ecclesie Regulari præficitur, tunc ad evitandum dictum monstrum duorum capitum in uno corpore, ille censetur deputatus Abbas & Superior Regularis, ita ut ille qui inter ipsos Regulares de facto est Prior seu Superior cui ceteri obediunt, dicatur d. Prælati Vicarius & minister subordinatus juxta communem traditionem Canonistarum in *Clement. prima de elect. Lotter. de Benef. lib. pri-*

mo quest. 18. num. 4. cum sequent. Cocin. decessif. 157. & 316. aliis 69. & 121. par. 1. recent. Undè propterea dicebam intrare dilemma inevitabile, Aut Ecclesia effecta est secularis, & tunc Regulares, in ea considerandi non sunt nisi tanquam nudi famuli & ministri, perneceffe subordinati Reçtori tanquam Domino; Aut remanet Ecclesia Regularis, & pariter ac magis intrat subiectio erga Cardinalem Titularem tanquam Abbatem seu Superiorem, cujus vice & nomine, Prior seu alter Superior Regularis tanquam ejus Vicarius administravit, undè ita in radice tollebatur motivum præscriptionis, & multò magis, quia in ipsis literis Apostolicis collationis Tituli Cardinalitii antiquam consuetam formulam habentibus expressè continetur superioritas, etiam cum ipsis Regularibus, ibi ac *Superiori & Conveni dicta Ecclesia, aliisque illius ratione tibi subditi personis, ut tibi pareant & obediant, alioquin sententiam sive pœnam quam ritè tulceris statueris in rebelles, ratam habebimus, &c.* Undè litteraliter supponitur superioritas Cardinalis cum ipsis Religiosis eorumque Superiore, ratione ipsius Ecclesie, & sic cum dicta distinctione ita conciliativa seu compatibili concursu, omnis difficultas meo judicio cessare videbatur.

Satis etiam disceptatum fuit super, intelligentia *tex. in c. 1. §. in eos autem de privil. in 6.* & an ei derogatum esset per Regularium posteriora privilegia, ad tot. per scribentes *ibidem præsertim Germanian. ibid. & consil. 72. decessif. 165. par. 7. recent. Fagnan. in cap. quoniam de privil. ac alios collectos in 2. disceptatione quest. 2. nu. 5.* Sed meo judicio adhuc frustra, cum ea questio percutiat omnimodam subiectionem, donec exempti in eo loco morantur, etiam quoad vitam & mores, aliasque causas indifferentes, de quibus in præsentem non agebatur, cum sola questio esset de concernentibus Ecclesie famulatum & servitium ut supra, & sic quod aliud est Monasterium propè Ecclesiam, aliud verò est ipsa Ecclesia juxta dictum conciliativum & compatibilem concursum.

In secunda autem Congregatione habita die 5° Augusti 1668 resolutum fuit, Regulares subdi Cardinali Titulari in concernentibus cultum Ecclesie, reservata inspectione circa concernentia curam animarum respectu jurisdictionis Cardinalis Vicarii, ac altera circa consuetudinem.

Quoad primam partem reservatam, jurisdictionis scilicet Cardinalis Vicarii, pro nunc prudens concilium reputatum fuit provinciam non assumere, potissimè, quia ista Cardinalis Vicarii jurisdictione delegata à S. C. T. & Apostolicis Constitutionibus in concernentibus curam animarum incompatibilis non est cum illa inferioris Prælati in sua Ecclesia, & cum suis subditis, cumulativè non autem privativè, ac diversis respectibus, ut advertitur in *Faventina disc. 4. & in Neapolitana disc. 26. ac alibi hoc titulo pluris.*

Circa verò alteram partem præsentis contrariæ consuetudinis, tam dictus doctus Cardinalis propriam agens causam, quam ego, & ceteri pro hac parte scribentes advertebamus, quod licet canonistæ istis terminis consuetudinis, & præscriptionis promiscuè uti soleant ad *text. in cap. cum dilectus de consuet. Abb. in cap. fin. num. 20. eod. tit. Aretin. cons. 32. nu. 11. Penia decessif. 754. num. 9. & 861. num. 1. dec. 479. num. 12. par. 3. rec. & in aliis, de quibus infra;* Attamen ubi agitur de tollendo jus uni, & acquirando alteri, dicitur præscriptio, non autem con-

L. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10.

consuetudo, nedum ubi contentio est inter privatas, & particulares personas, sed etiam ubi agitur de corporibus polyticis universitatem constituentibus, ut sunt Capitula, Collegia, Civitates, Religiones, cum similibus, quoniam respectu alterius contra quem prærenditur, ratione usus, quaeritum esse jus vel libertatem, reputatur tanquam privativa, & particularis persona, ideoque intrant termini præscriptionis non autem consuetudinibus, bene *Aretin. dicto cons. 23. num. 12. Pena in proximè allegatis decisionibus Add. ad Gregor. dec. 191. & Add. ad decis. 20. lit. A. & lit. C. p. 3. rec. ubi late de hac materia, & de differentiis inter consuetudinem & præscriptionem, ac effectibus, ex una, vel altera resultantibus.*

His positis, quod scilicet in hac facti specie agitur de præscriptione, non autem de consuetudine, quæ dicitur jus non scriptum inductum ex tacito usu illorum, qui facultatem habeant condendi legem contra eos, contra quos illa inducitur, ut *dicta decis. 479. num. 3. p. 3. rec. cum aliis plenè collectis per dictos Adden. ad decis. 20. par. 3. rec. lit. D. num. 28. cum seqq.* quod in præfenti nullatenus dici poterat.

Sequebatur exinde, quod opus erat verificari solita, & necessaria requisita præscriptionis in jurisdictionalibus, seu præeminentialibus, aliisque juribus incorporalibus, & facultativis, Primò scilicet bene concludens, & coarctata probatio negativa circa non usum jurium aliàs competentium, Secundò quod ille cui hæc jura competunt, illa exercere voluerit, Tertio contradictio ejus contra quem exerceri volebant, & quartò subsequuta patientia cum tempore apto ad præscriptionem, Ac etiam quinto bona fides præscribentis, quoniam cum in juribus incorporalibus non detur possessio vera, & facti, ista requisita stant loco possessionis, sine qua dari non potest præscriptio ex collectis, per *Gabr. de præscript. concl. 1. Rom. decis. 97. decis. 213. n. 4. par. 4. rec. 216. nu. 33. & seqq. par. 7. 254. n. 20. & seqq. p. 10. cum aliis de quibus proximè infra, & sæpius, quia sunt juris principia certa, quoties non concurrat immemorabilis, cujus vigore titulus explicitus de mundo melior allegari potest, ut *decis. 101. num. 8. part. 10. rec. & frequenter.**

Omnia istorum requisitorum justificatio cessare videbatur, Non probabatur enim primò negativa, ut concludenter ab allegante probandum est, excludendo contrariam possibilitatem. *Seraph. dec. 1002. num. 8. Cavaler. decis. 487. num. 2. Otthobon. dec. 185. num. 2. decis. 31. p. 8. rec. & in aliis, de quibus supra, Quinimò constabat de contrario ob continuatos actus jurisdictionales, & præeminentiales per Cardinalem Protectorem in ista Ecclesia exercitos erigendo baldacchinum, ibique sedendo sub throno, aliaque similia faciendo, unde ratione causæ universalis, non probata formiter præscriptione actuum particularium, intrat conservatio jurium in totum ex deductis in *Toletana dis. 1. hoc titul.**

Neque justificabantur alia requisita, præsertim contradictionis factæ Cardinali Titulari pro tempore hæc jura exercere volenti cum subsequuta acquiescentia, & patientia; Et quod magis, cum ex superius dictis, in istis Ecclesiis, Prior seu alter Superior Regularis gerere dicatur vicarias partes ipsius Cardinalis Titularis, qui posita etiam qualitate Ecclesiæ regularis censetur ejus Abbas, & Rector,

Hinc sequitur, quod totum precario, seu Vicario nomine dicti Cardinalis pro tempore gestum est, & consequenter impossibile est dare præscriptionem.

Pleraque alia fundamenta idem doctus Cardinalis cumulabat de impræscriptibilitate superioritatis, & de monstro aliàs dando duorum capitum in uno corpore cum similibus, Sed mihi non videbantur necessaria, cum præmissi videantur proprii, & præcisi termini materiæ; Dicitur autè disceptationes habentur impressæ infra in calce post discursus, ubi de resolutione reservatorum ut supra.

ROMANA CAPPELLÆ SEU PRÆEMINENTIARUM.

PRO
ARCHIPRESBYTERO ET CAPITULO
S. MARIE MAJORIS.

CUM
CARDINALI PROTECTORE
CAPPELLÆ SIXTI, SEU
PRÆSEPE.

Casus disputatus in Congregatione particulari, & resolutus cum temperamento, ut infra.

De jurisdictione Cardinalis Protectoris Cappellæ Sixtinæ in Ecclesia S. Mariæ Majoris quid inportet in conursu jurisdictionis competentis Cardinali Archipresbytero ejusdem Ecclesiæ, Et an in functionibus, quæ in Cappella fiunt, præeminentiæ jurisdictionales pertineant ad Protectorem vel ad Archipresbyterum.

S V M M A R I V M.

- 1 Facti series.
- 2 Præeminentia in signum jurisdictionis spectant ad eum qui habet jurisdictionem.
- 3 Præeminentia competentes Ordinario etiam in locis exemptis non competunt in territorio separato.
- 4 Decretum loquens de Cardinalibus Titularibus vel Archipresbyteris Basilicarum non convenit Protectoribus cappellarum.
- 5 Exemptio non facit cessare prerogativam territorii & reverentiam debitam Diocesano.
- 6 Quæ jura competant Ordinario in Ecclesiis Regularium exemptis.
- 7 De distinctione inter exemptionem datam à Papa, & datam ab Ordinario.
- 8 De Decreto ut inferiores Prælati Regulares non possint exercere Pontificalia nisi certis temporibus.
- 9 De materia territorii separati intellectualis, & per fictionem quid operetur.
- 10 In Privilegiis, tantum concessum, quantum scriptum.
- 11 De circumstantiis excludentibus separationem territorii.